

REGU § 21 Rapport gällande Region Gotlands handlingsplan för suicidprevention 2020-2025

Ärendenummer: RS 2019/974

Regionalt utvecklingsutskotts förslag till regionstyrelsen

- Rapporten tas emot.
- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med en enhetlig handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention.

Sammanfattning

Region Gotlands innevarande *Handlingsplan för suicidprevention 2020-2025* fastställdes av regionfullmäktige i oktober 2020, ärende RF § 159. Syftet med handlingsplanen är att ytterligare stärka det suicidpreventiva arbetet och att långsiktigt verka för att nå den 0-vision för suicid som beslutats om både lokalt på Gotland och nationellt. När handlingsplanen togs fram var det på Gotland i medeltal 11 personer per år som dog i suicid, sett över en 10-årsperiod. Den siffran är numer 9 personer per år.

Suicid är ett komplext problem där det inte finns en enskild orsak, utan det handlar om flera olika faktorer som påverkar en persons mående. Därmed finns det inte heller någon enskild lösning eller åtgärd utan för att förebygga suicid behöver insatser göras inom en rad områden, verksamheter och på såväl individ- som befolkningsnivå.

Handlingsplanen för suicidprevention har insatser inom fyra områden:

1. Kunskap i samhället om psykisk hälsa, psykisk ohälsa och förebyggande av suicid.
2. Kompetens och samverkan kring suicidnära personer.
3. Efterlevandestöd vid suicid.
4. Suicidpreventiva insatser för barn, unga och unga vuxna.

Inom dessa områden finns totalt 15 olika uppdrag, där vissa av Region Gotlands nämnder/bolag/stiftelse berörs av ett flertal uppdrag och vissa av endast ett fåtal. Respektive nämnd/bolag/stiftelse ansvarar för planering och uppföljning av aktiviteter så att uppdragen i handlingsplanen genomförs.

Med två år kvar av den tid för vilken handlingsplanen är beslutad har en genomlysning gjorts i samtliga nämnder/bolag/stiftelse för en överblick av hur arbetet med de olika uppdragen fortskrider. Rapporten som sammanställts ger ett underlag för prioritering av aktiviteter framåt, särskilt då årets aktivitetsplan för de statliga stimulansmedel gällande suicidprevention ska tas fram.

Rapporten är även en del i förarbetet inför att ta fram en ny, kombinerad handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention. I nuläget finns det en handlingsplan för suicidprevention och en handlingsplan för psykisk hälsa, som gäller till och med 2024. Även nationellt har det tidigare varit två separata program/strategier; ett för suicidprevention och ett för psykisk hälsa, men ett förslag på ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention har i höstas överlämnats till regeringen.

I rapporten framgår att samtliga nämnder/bolag/stiftelse aktivt arbetar med och/eller har en planering för frågor rörande suicidprevention. Vissa nämnder har fler uppdrag än andra och har haft möjlighet att starta vissa aktiviteter medan vissa uppdrag ännu inte är påbörjade. Med undantag för Gotlandsmusiken har samtliga nämnder och bolag i någon omfattning utbildat medarbetare i första hjälpen till psykisk hälsa och flera uttrycker att den utbildningssatsningen kommer att fortsätta kommande år. Två helt nya insatser har startats upp under 2023 och implementerats i ordinarie verksamhet. Den ena är närståendebildningen ”Familjeband” som arbetats fram inom vuxenpsykiatri och är gruppsamtal/utbildning för närstående till suicidnära individer. Utvärdering av första omgången visar att det varit en uppskattad insats. Den andra är efterlevandestöd som erbjuds inom socialförvaltningens hälsofrämjande enhet i form av insatsen efterlevandelots. Den riktar sig till anhöriga till individer som tagit sitt liv. Efterlevandelotsens uppdrag är att erbjuda medmänskliga samtal, lotsa, stödja och hålla kontakt under ett års tid med efterlevande som önskar stöd.

Bedömning

Suicid är ett komplext problem där det inte finns en enskild orsak, utan det handlar om flera olika faktorer som påverkar en persons mående. Samtidigt är psykisk ohälsa, särskilt depression, en av de största riskfaktorerna för suicid. Att arbeta för att främja psykisk hälsa är självklart suicidpreventivt. Det är logiskt att Region Gotland framgent har en samlad handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention, precis som det förslag som finns nationellt. Bifogad rapport är ett underlag inför arbetet med att väva samman två handlingsplaner till en gemensam. Det förväntas bli tydligare för nämnder/bolag/stiftelse att arbeta utifrån ett styrdokument istället för två och att det i sin tur kan ge ytterligare skjuts åt detta grundläggande hälsofrämjande arbete.

Bedömningen görs att samtliga perspektiv gynnas av en sammanslagen handlingsplan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Sara Bergman, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport gällande Region Gotlands handlingsplan för suicidprevention
2020-2025

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-25